Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

Directoraat-generaal Agro
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn

Auteur
[redacted]

Aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

TER BESLISSING
Datum
28 oktober 2022

Kenmerk
DGA-DAD / 22535177

Kopie aan

Bijlage(n)

nota

Beleid preventieve ruiming hoogpathogene vogelgriep in Lunteren

Parafenroute

[redacted]	[redacted]	[redacted]
[redacted]	[redacted]	[redacted]

Aanleiding

Een aantal pluimveehouders in Lunteren heeft op 26 en 27 oktober een voorlopige voorziening aangevraagd om de preventieve ruiming van hun bedrijf in verband met de vogelgriepuitbraak in Lunteren op 21 oktober jl. tegen te houden. Sinds de ruiming van het besmette bedrijf zijn zeven dagen verstreken en het einde van de bedrijfsincubatietijd nadert. Het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb) heeft gisteren (27 oktober) uitspraak gedaan. Dit heeft gevolgen voor de preventieve ruimingen in Lunteren. U wordt met deze nota geadviseerd over het preventief ruimen van de bedrijven in de 1 km zone rond de uitbraak in Lunteren.

Geadviseerd besluit

- In dit specifieke geval, rond de uitbraak in Lunteren op 21 oktober jl., de vijf resterende bedrijven met pluimvee in de 1 km zone nu *niet* meer preventief te ruimen.
- Indien u hiermee instemt de NVWA de betreffende houders op de hoogte te laten brengen van dit besluit.
- Daarna met bijgevoegde brief de Kamer te informeren over deze situatie en uw besluit.
- Het nieuwsbericht over de uitbraak in Lunteren op 21 oktober te updaten met een verwijzing naar de Kamerbrief.

Kernpunten

- Vijf pluimveehouders hebben via een voorlopige voorziening bezwaar gemaakt tegen de preventieve ruiming van hun bedrijf als gevolg van de uitbraak in Lunteren op 21 oktober 2022.

Directoraat-generaal Agro
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn

Kenmerk
DGA-DAD / 22535177

- De rechter van het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb) heeft op 27 oktober geoordeeld dat preventieve ruimingen in Lunteren doorgang mogen vinden om de kans op tussenbedrijfstransmissie te verkleinen.
- Daarbij heeft de rechter besloten dat de ruimingen voor zaterdagavond 22.00 uur afgerond moeten zijn (doden, afvoeren van kadavers en reiniging en ontsmetting van de stallen).
- Er is capaciteit (CO_2 gas) om zaterdag twee bedrijven preventief te ruimen. Ruimen van alle vijf de bedrijven voor zaterdag 22.00 uur is niet mogelijk. Voorwaarde is wel dat zich vandaag geen nieuwe besmettingen voordoen, omdat besmette bedrijven altijd prioriteit krijgen.
- Omdat de preventieve ruimingen niet direct na de ruiming van het besmette bedrijf konden worden uitgevoerd en de rechter een uitspraak gedaan heeft, is er een nieuwe situatie ontstaan.
- Dit is aanleiding om de situatie opnieuw te beoordelen, en daarmee de vraag of de preventieve ruimingen nog nodig zijn. Dit ook in het licht van de intrinsieke waarde van het dier, en het beleid om in het kader van preventie zo min mogelijk dieren te doden.
- Idealiter zou hier deskundigheid van onder andere veterinair epidemiologen bij betrokken worden om hen te vragen het risico van de situatie te kwantificeren. Dit is gezien de tijd waarbinnen besloten moet worden niet meer mogelijk.
- Ten algemene geldt dat de kans dat een of meer van de vijf bedrijven toch al besmet is/zijn maar nog niet gedetecteerd neemt af naarmate de tijd na ruiming van het bronbedrijf verstrijkt. De toegevoegde waarde van preventief ruimen, met de informatie dat er tot nu toe geen verschijnselen zijn gezien, neemt daarmee af.
- Daarmee is de inschatting dat nu nog preventief ruimen van twee bedrijven minder toegevoegde waarde heeft dan wanneer deze bedrijven direct waren geruimd. Het voordeel van het inzetten van het ingrijpende instrument van preventieve ruiming weegt nu niet langere op tegen de nadelen.
- De specifieke omstandigheden en deze algemene principes en de intrinsieke waarde van het dier meewegend is het advies daarom om in dit specifieke geval af te zien van preventieve ruiming van de twee bedrijven.
- Alle vijf bedrijven staan reeds onder intensieve monitoring van de GD. Indien er alsnog een besmetting blijkt zal dit snel aan het licht komen. Aanvullende monstername bij dieren dier geen ziekteverschijnselen vertonen is van weinig toegevoegde waarde en wordt daarom niet geadviseerd.
- Het besluit in deze specifiek ontstane situatie is geen reden om het beleid voor preventief ruimen naar aanleiding van deze casus aan te passen. De onderbouwing daarvoor (zie toelichting) is nog steeds valide. Ook de rechter heeft preventief ruimen als zodanig niet ter discussie gesteld.
- De situatie is wel aanleiding om deze casus voor te leggen aan (veterinaire) deskundigen en deze te laten beoordelen (op basis van epidemiologische modellen) om te kijken of hiermee meer wetenschappelijke zekerheid gekregen kan worden voor dit soort situaties.
- Het advies is, nadat de individuele houders door NVWA zijn geïnformeerd, gezien de complexiteit de Tweede Kamer door middel van een brief over de ontstane situatie te informeren en het nieuwsbericht te updaten met verwijzing naar de Kamerbrief.

Directoraat-generaal Agro
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn

Kenmerk
DGA-DAD / 22535177

Toelichting

Algemene overwegingen bij preventieve ruimingen

De mogelijkheid dat er bij deze vijf niet preventief geruimde bedrijven wellicht geen bedrijfstransmissie is opgetreden in het gebied rond Lunteren XII is geen 'garantie' dat dit bij een volgende uitbraak in een pluimveedicht gebied niet gebeurt. Het gebruikte en gevalideerde model van Wageningen Bioveterinary Research (WBVR) geeft aan dat tussenbedrijfstransmissie in dit gebied in de meeste gevallen zal optreden rond HPAI besmette bedrijven wanneer alleen de standaard EU maatregelen worden genomen en bedrijven in de omgeving van een besmet bedrijf niet preventief worden geruimd. Daarom is bovengenoemd voorstel geen aanleiding om het beleid ten aanzien van preventief ruimen in algemene zin te wijzigen. Het gaat hier bij deze situatie om een unieke casus, die vraagt om een nadere analyse. De argumenten en onderbouwing voor preventief ruimen zijn niet gewijzigd: het zo snel mogelijk wegnemen van mogelijke besmettingsbronnen. Het CBb heeft in de voorlopige voorziening geoordeeld dat het instrument toepassing kan vinden; preventieve ruiming staat als zodanig niet ter discussie.

LNV gaat deskundigen (epidemiologen) op korte termijn om aanvullend advies vragen over preventief ruimen in pluimveedichte gebieden. Dat vraagt enige tijd, waardoor dit niet kan worden gerealiseerd voor de huidige casus. Mede afhankelijk van hun beoordeling en analyses zal bekeken worden of in de toekomst anders omgegaan kan worden met preventief ruimen in pluimveedichte gebieden en of er aanpassingen kunnen worden doorgevoerd. Het toekomstig beleid wat betreft preventief ruimen wordt dus niet gebaseerd op deze specifieke casus.

Overig ter informatie

Preventief ruimen is een heftige maatregel, dat laat de situatie in Lunteren ook zien. De ontstane situatie leidt begrijpelijkerwijs tot onrust bij de betreffende houders en de sector in bredere zin. Er zijn signalen dat als de NVWA zaterdag gaat ruimen, daar tegen geprotesteerd zou kunnen worden.

CO_2 gas

Voldoende snelle levering van CO_2 gas is een belangrijke voorwaarde voor het snel uit kunnen voeren van ruimingen. In de huidige markt is de levering door de energiecrisis beperkter dan voorheen, waardoor niet altijd tijdig geleverd kan worden. Inmiddels worden er gesprekken gevoerd met diverse partijen om, binnen door de energiecrisis ontstane de beperkingen, afspraken te maken hoe voldoende en tijdige de levering van CO_2-gas geregeld kan worden.